

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Mgr. Filipem Skřivanem ve věci

žalobců: a) Y. B., nar. X
b) nezl. M. V. B., nar. X
oba st. příslušnost X,
t. č. v X
zastoupení Organizací pro pomoc uprchlíkům, z.s.
sídlem Kovářská 939/4, Praha 9

proti
žalované: Policie ČR, Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje
sídlem Kounicova 24, Brno

o žalobě proti rozhodnutím žalované ze dne 30. 6. 2022, č. j. KRPB-142357-18/ČJ-2022-060022-SVZ, a č. j. KRPB-142359-19/ČJ-2022-060022-SVZ,

takto:

- I. Rozhodnutí Policie ČR, Krajského ředitelství policie Jihomoravského kraje, ze dne 30. 6. 2022, č. j. KRPB-142357-18/ČJ-2022-060022-SVZ, a č. j. KRPB-142359-19/ČJ-2022-060022-SVZ, se ruší.
- II. Žalovaná nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalobcům se nepřiznává náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalovaná prvním napadeným rozhodnutím zajistila žalobce a) a druhým napadeným rozhodnutím zajistila žalobce b) dle § 124 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“) za účelem správního vyhoštění na 90 dnů od okamžiku omezení osobní svobody, tj. od 29. 6. 2022 do 26. 9. 2022, neboť v případě žalobců shledala vážné nebezpečí maření výkonu rozhodnutí o správním vyhoštění. Žalobci přicestovali do České republiky bez platného oprávnění k pobytu a bez platného cestovního dokladu a chtějí se dostat do Německa, aby si tam vydělali na splacení dluhů.

II. Obsah žaloby

2. Proti napadenému rozhodnutí podali žalobci žalobu. Namítají, že žalovaná v napadených rozhodnutích nezohlednila skutečnost, že žalobce b) je nezletilou osobou ve věku 16 let. Na žalobce b) se tak vztahují zvláštní právní záruky z hlediska ochrany práv dítěte. Rozhodnutí o zajištění žalobce b) je však v podstatě identické s rozhodnutím o zajištění žalobce a).
3. Ačkoliv zákon o pobytu cizinců v § 124 odst. 1 umožňuje zajištění dítěte staršího 15 let, dle oficiálního výkladového stanoviska Výboru OSN pro práva dítěte k Úmluvě OSN o právech dítěte nemůže být dítě nikdy omezeno na osobní svobodě pouze z důvodu svého pobytového stavu, respektive pobytového stavu svých rodičů. Obdobně se vyjádřil Vysoký komisař OSN pro uprchlíky v roce 2012, Výbor Rady Evropy proti mučení, pracovní skupina OSN k svévolnému zadržování v roce 2015 a 2018, Zvláštní zpravodaj OSN pro mučení a jiné kruté, nelidské nebo ponižující zacházení nebo trestání v roce 2015 a 2018 nebo Zvláštní zpravodaj OSN pro lidská práva migrantů v roce 2020. Všechny tyto výbory pak ČR opakovaně doporučily praxi zajišťování dětí okamžitě ukončit.
4. Obdobně podle Evropského soudu pro lidská práva je zajištění dítěte doprovázeného rodinnými příslušníky možné jenom za velmi výjimečných okolností, a to jenom na dobu nezbytně nutnou. Je třeba hodnotit (1) věk dítěte, (2) délku zajištění a (3) podmínky zajištění. Dle aktuální judikatury ESLP je přípustnou délkou zajištění dítěte doba maximálně několika dnů. Zvýšená ochrana se přitom vztahuje i na osoby blízké se věku dospělosti.
5. Žalovaná se však nejlepším zájmem dítěte vůbec nezabývala. Nezabývala se podmínkami, které v ZZC Bělá-Jezová panují ani alternativami zajištění a možností realizace vyhoštění. Již proto je na místě napadená rozhodnutí zrušit pro nepřezkoumatelnost. Délka zajištění je rovněž zcela nepřiměřená, neboť je v případě žalobců několikanásobně delší než ESLP povolená délka zajištění maximálně několika dní.
6. Žalovaná se v napadených rozhodnutích nezabývala ani důvody, které žalobce vedly k opuštění země původu, a sice strachem z věřitelů žalobce a), kteří oběma žalobcům vyhrožují smrtí. Tvrzení, že žalobci neuvedli žádné skutečnosti, svědčící o tom, že by mohli být v zemi původu vystaveni skutečnému nebezpečí ve smyslu § 179 zákona o pobytu cizinců, postrádá jakékoliv odůvodnění a je v rozporu s výpovědí žalobců. I zde jsou napadená rozhodnutí nepřezkoumatelná. Žalovaná dostatečně přezkoumatelným způsobem neověřila ani to, zda je možné účel zajištění žalobců vůbec naplnit.
7. Žalovaná stanovila zajištění žalobců hned od počátku v maximální možné délce 90 dní. Žalobci tak mají za celou dobu svého zajištění v délce 3 měsíců možnost iniciovat soudní

přezkum svého zajištění pouze jednou. Napadená rozhodnutí navíc postrádají individuální odůvodnění; zástupci žalobců je z vlastní činnosti známo, že délka zajištění 90 dní bývá v případě řady cizinců stanovována zcela paušálně, bez ohledu na konkrétní zemi původu a složitost jednání se zastupitelskými úřady dané země.

8. Žalovaná se taktéž dostatečně nezabývala alternativami zajištění, jednotlivé zákonné alternativy zajištění ani nevyjmenovává. V případě žalobců přitom byla k dispozici konkrétní alternativa v podobě ubytování v Pobytovém středisku Správy uprchlických zařízení. Žalobci proto navrhuji, aby krajský soud napadená rozhodnutí zrušil.

III. Vyjádření žalované

9. Žalovaná ve svém vyjádření připouští, že v napadených rozhodnutích explicitně neuvedla úvahu stran nejlepšího zájmu dítěte. Současně je ale zřejmé, že v jejím postupu vůči oběma žalobcům se tento imperativ promítnul tak, že nedošlo k „roztržení“ rodiny, ale mladistvý žalobce byl umístěn do zařízení pro zajištění cizinců, které je svými materiálními a režimovými podmínkami uzpůsobeno pro pobyt zranitelných skupin osob, společně se svým otcem. Promítnutí zásady nejlepšího zájmu dítěte do praktické činnosti správního orgánu má dle žalované přednost před jejím formalizovaným projevem.
10. Z obou napadených rozhodnutí je zřejmé, že se žalovaná existencí možných překážek bránících žalobcům v jejich návratu do Turecka zabývala. Vycházela zejména ze závazného stanoviska Ministerstva vnitra ČR ze dne 30. 6. 2022. Nebylo zjištěno, že by žalobcům turecký stát nebyl schopen, případně ochoten, poskytnout dostatečně účinnou ochranu před útoky ze strany věřitelů.
11. Při stanovení doby zajištění žalovaná vycházela z předpokládané složitosti přípravy výkonu správního vyhoštění. Žalovaná se zabývala také alternativami zajištění. Nejzásadnější překážkou pro uložení některé z alternativ k zajištění byla okolnost, že žalobci v České republice nehodlali zůstat, ale jejich cílem byla Spolková republika Německo, kde si hodlali vydělat peníze na splacení dluhů. Ubytovaní v některém z pobytových středisek, jehož režim umožňuje osobám v něm umístěným jej volně opouštět, by bylo v tomto směru zcela jistě neúčinné. Žalovaná navrhuje, aby krajský soud žalobu zamítl.

IV. Posouzení věci krajským soudem

12. Žaloba byla podána včas (§ 72 odst. 1 s. ř. s.), osobami oprávněnými (§ 65 odst. 1 s. ř. s.). Žaloba je přípustná (zejména § 65, § 68 a § 70 s. ř. s.).
13. Žaloba je důvodná.
14. Ze správního spisu vyplývá, že oba žalobci byli zajištěni dne 29. 6. 2022 krátce poté, kdy přicestovali na území České republiky bez cestovního dokladu a oprávnění k pobytu spolu s dalšími cizinci v dodávce pro 8 lidí. Žalobci si byli vědomi, že do České republiky vstoupili neoprávněně, za cestu zaplatili částku v řádu několika tisíc EUR. Žalobci shodně vypověděli, že se chtějí dostat do Německa a tam pracovat a vydělat na splátku dluhů v Turecku. V Turecku oběma žalobcům hrozí věřitelé smrtí, proto se tam nemohou vrátit.
15. Žalovaná oba žalobce zajistila za účelem správního vyhoštění na 90 dnů od omezení osobní svobody, neboť shledala vážné nebezpečí zmaření výkonu rozhodnutí o správním

vyhoštění. V odůvodnění rozhodnutí akcentovala skutečnost, že oba žalobci jasně deklarovali úmysl dostat se do Německa, cestovali vědomě nelegálně skryti v nákladním vozidle a dodávce, za úplatu, v České republice nemají žádné vazby, neznají jazyk, nemají adekvátní finanční prostředky – nebylo proto možné uložit jiná mírnější zvláštní opatření. Ke stanovení doby zajištění žalovaná uvedla, že přihlédla k předpokládané složitosti výkonu správního vyhoštění – je nutné ověřit totožnost žalobců zajistit vydání náhradního cestovního dokladu (což dle praktických zkušeností žalované trvá u mimoevropských zemí až 10 týdnů), dále zabezpečit přepravní doklady, zajistit policejní eskortu a vyjednat se státem původu přijetí žalobců (což trvá asi 30 dnů); k tomu je nutné připočíst dobu 7 dnů, kdy cizinec může požádat o udělení mezinárodní ochrany. K důvodům znemožňujícím vycestování žalovaná odkázala na závazná stanoviska Ministerstva vnitra, podle něhož je vycestování žalobců do Turecka možné, neboť neuvedli žádné skutečnosti svědčící tomu, že by mohli být v zemi původu vystaveni skutečnému nebezpečí ve smyslu § 179 zákona o pobytu cizinců.

16. Podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců *policie je oprávněna zajistit cizince staršího 15 let, jemuž bylo doručeno oznámení o zahájení řízení o správním vyhoštění anebo o jehož správním vyhoštění již bylo pravomocně rozhodnuto nebo mu byl uložen jiným členským státem Evropské unie zákaz vstupu platný pro území členských států Evropské unie a nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování, pokud je nebezpečí, že by cizinec mohl mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění, zejména tím, že v řízení uvedl nepravdivé údaje o totožnosti, místě pobytu, odmítl tyto údaje uvést anebo vyjádřil úmysl území neopustit nebo pokud je takový úmysl zjevný z jeho jednání.*
17. Podle § 124 odst. 3 zákona o pobytu cizinců *policie v rozhodnutí o zajištění stanoví dobu trvání zajištění s přihlédnutím k předpokládané složitosti přípravy výkonu správního vyhoštění. Při stanovení doby trvání zajištění je policie povinna zohlednit případy nezletilých cizinců bez doprovodu a rodin či jiných osob s dětmi.*
18. Podle § 125 odst. 1 zákona o pobytu cizinců *doba zajištění nesmí překročit 180 dnů a počítá se od okamžiku omezení osobní svobody. V případě cizince mladšího 18 let nebo rodiny s nezletilými dětmi nesmí doba zajištění překročit 90 dnů.*
19. V nynější věci není sporu o tom, že žalobce b) je nezletilou osobou (dítětem), které doprovází jeho otec, žalobce a). Krajský soud se proto nejprve zabýval specifiky zajištění nezletilých osob v doprovodu rodičů.
20. Obecně platí, že zajištění dítěte není vyloučeno, je však podřízeno přísnějším podmínkám než zajištění zletilých cizinců. Zajištění rodiny s nezletilými dětmi předpokládají jak výše citovaná ustanovení zákona o pobytu cizinců, tak čl. 17 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. prosince 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí (dále jen „návratová směrnice“), který ve svém odst. 1 uvádí, že rodiny s nezletilými dětmi mohou být zadržovány pouze v případě, že neexistuje jiná možnost, a na co nejkratší přiměřenou dobu. Ani judikatura Evropského soudu pro lidská práva (ESLP), vykládající Úmluvu o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“), obecně nevylučuje zajištění nezletilých cizinců (např. žalobci citovaný rozsudek ze dne 12. 7. 2016 ve věci *A. M. a ostatní proti Francii*, č. 24587/12). Podstatné je, že se musí jednat o nejzazší

opatření zvolené poté, co byly prověřeny všechny jeho možné alternativy, musí sledovat legitimní cíl, přičemž správní orgány musí vyvinout veškeré úsilí k urychlené realizaci tohoto cíle a vždy je třeba taktéž přihlížet k nejlepšímu zájmu dítěte.

21. Jakkoliv doporučení výborů a orgánů OSN a Rady Evropy, na která žalobci odkazují, mohou být *de lege ferenda* inspirativní, nelze hodnotit napadená rozhodnutí jako nezákonná jen proto, že byl zajištěn nezletilý cizinec z důvodu nebezpečí porušení předpisů na úseku imigračního práva (tj. z důvodu nelegálního vstupu na území a vyjádřeného úmyslu nerespektovat rozhodnutí o správním vyhoštění; obdobně srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 3. 2019, č. j. 10 Azs 316/2018 – 60).
22. Z uvedeného rozsudku vyplývá, že při rozhodování o zajištění cizinců mladších osmnácti let nebo rodin s dětmi musí vzít správní orgán do úvahy zejména věk dětí, délku zajištění a vhodnost, či naopak nevhodnost zařízení pro pobyt dětí. Musí vzít vždy v úvahu i nejlepší zájem dítěte (čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte). Nejlepší zájem dítěte se musí projevit také v tom směru, že při zbavení osobní svobody je nutné brát ohled na potřeby dítěte daného věku; především musí být zásadně umístěno odděleně od dospělých a tak, aby byl zajištěn přímý styk s jeho rodinou.
23. V judikatuře ESLP odkazované žalobci (o níž taktéž zevrubně pojednává desátý senát v citovaném rozsudku) krajský soud nenalezl kategorický závěr, který dovozují žalobci – totiž že zajištění nezletilého je přípustné pouze na dobu maximálně několika dní. Vždy je potřeba hodnotit dané faktory souhrnně na základě konkrétní situace. ESLP ve svých rozhodnutích zpravidla hodnotil situaci velmi malých dětí nebo nezletilých zajištěných v nevyhovujících podmínkách. V těchto případech může být i kratší doba zajištění v rozporu s čl. 3 Úmluvy.
24. Krajský soud dále upozorňuje, že třebaže byl každý ze žalobců zajištěn samostatným rozhodnutím, rozhodnutí o zajištění žalobce a) by mělo již samo o sobě stejné účinky na nezletilého žalobce b), neboť již v jeho důsledku by byl žalobce b) taktéž umístěn do detenčního centra (stěží si lze za běžných okolností představit, že by mohl být umístěn odděleně od svého otce, který je jeho jediným příbuzným na území ČR). Ochrana nejlepšího zájmu dítěte zahrnuje nejen zohlednění alternativních možností tak, aby zajištění nezletilých osob bylo skutečně až tou krajní možností, ale zahrnuje samozřejmě i hledisko udržení rodiny pohromadě (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 5. 2019, č. j. 1 Azs 104/2018 – 67). Je tedy zřejmé, že se žalovaná při zajištění doprovázejících rodinných příslušníků musí zabývat i situací nezletilých cizinců, kteří jsou jimi doprovázeni. Zohlednění nejlepšího zájmu dítěte a shora uvedených okolností by mělo proto najít odraz i v odůvodnění rozhodnutí, kterým byl zajištěn žalobce a).
25. Judikatura Nejvyššího správního soudu zároveň vyžaduje, aby konkrétní úvahy o naplnění požadavku ochrany nejlepšího zájmu dítěte byly součástí odůvodnění rozhodnutí, které se zajištění dítěte dotýká. Z odůvodnění rozhodnutí musí být patrné, že žalovaná vzala na zřetel věk žalobce b), posoudila vhodnost, či naopak nevhodnost konkrétního zařízení pro zajištění cizinců pro pobyt nezletilých, a to i s ohledem na celkovou délku zajištění, a dále úvahy stran přiměřenosti zásahu do osobní svobody nezletilého ve vztahu k požadavku ochrany jeho nejlepšího zájmu (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 7. 2020, č. j. 2 Azs 230/2019 – 60).

26. Jak ovšem vyplývá i z vyjádření žalované k žalobě, v napadených rozhodnutích se žádné takové úvahy nenacházejí. Obě rozhodnutí jsou vystavěna takřka totožně a způsobem, který odpovídá zajištění dospělých osob. V tomto krajský soud přisvědčil žalobní argumentaci a shledal, že napadená rozhodnutí nemohou obstát, neboť jsou stran hodnocení nejlepšího zájmu dítěte a kritérií, které je nutné vzít v úvahu při zajištění nezletilého žalobce b), nepřezkoumatelná. Chybějící odůvodnění napadených rozhodnutí přitom nelze dohnat ve vyjádření k žalobě, jak žalovaná nyní činí. Nelze zohlednit ani tvrzení žalované, že prakticky se v její činnosti zásada nejlepšího zájmu dítěte v nynější věci promítla, neboť bylo jejím úkolem nejen takto fakticky postupovat, ale také svá rozhodnutí řádně odůvodnit.
27. K ostatním námitkám (v obecnosti, jež pro vytýkanou vadu nepřezkoumatelnosti dovoluje krajskému soudu zabývat se jejich podstatou) je možné uvést, že doba zajištění v délce 90 dnů, dle krajského soudu nezpůsobuje *a priori* nezákonnost napadeného rozhodnutí, třebaže se jedná o maximální délku zajištění nezletilého staršího 15 let dle § 125 odst. 1 zákona o pobytu cizinců. I zde však krajský soud postrádá odůvodnění toho, jak žalovaná zohlednila situaci nezletilého žalobce b), třebaže § 125 odst. 3 zákona o pobytu cizinců to výslovně předpokládá.
28. Obecněji pak dle krajského soudu je v případě zajištění nezletilých zpravidla na místě stanovit kratší dobu zajištění (kterou je možné poté s ohledem na konkrétní skutkové okolnosti případně prodloužit) a nikoliv již prvotním rozhodnutím stanovit dobu zajištění na její horní hranici. Nikoliv primárně proto, aby bylo cizinci umožněno iniciovat periodický soudní přezkum. Jakkoliv krajský soud sdílí pochybnosti o vhodnosti současné právní úpravy, která cizinci formálně neumožňuje do skončení řízení před soudem (a ještě dalších 30 dnů od právní moci rozhodnutí soudu) iniciovat přezkum trvání důvodů zajištění, nejedná se o rozhodující argument. V případech porušení čl. 5 odst. 4 Úmluvy totiž správní soudy našly jisté řešení prostřednictvím prolomení obecného principu vázanosti soudu skutkovým a právním stavem, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (tj. § 75 odst. 1 s. ř. s.), tj. v těchto případech je fakticky možný soudní přezkum v intervalech 30 dnů. Hypotetické budoucí situace a problémy současné právní úpravy pak dle krajského soudu nelze v řízení o žalobě proti prvotnímu rozhodnutí o zajištění zohlednit tím způsobem, že by v podstatě na každé rozhodnutí o zajištění na dobu delší než 30 dnů bylo nutno hledět jako na nezákonné (podrobněji srov. např. rozsudek zdejšího soudu ze dne 13. 12. 2021, č. j. 22 A 79/2021 – 21, body 18 – 22).
29. Zejména je však i zde nutné k věci přistupovat prizmatem nejlepšího zájmu dítěte. Stanovení kratší doby zajištění umožní žalované (a následně i soudu) pravidelně zkoumat např. to, zda zajištění v konkrétním případě nemá na dítě natolik negativní dopad, že se jeho pokračování bude jevit nepřiměřeným, případně zda žalovaná při realizaci účelu zajištění postupuje s náležitou pečlivostí tak, aby byl účel zajištění splněn v co nejkratší možné době, tedy zda žalovaná vyvíjí veškeré úsilí k urychlené realizaci vyhoštění a nedopouští se prodlení, přičemž v případě nezletilých je nutné klást na činnost žalované důvodně přísné požadavky.
30. Ke stanovení doby zajištění lze dále doporučit, aby žalovaná vycházela ze zkušeností s konkrétní zemí (pokud takové zkušenosti má, pokud nikoliv, je opět na místě stanovit kratší dobu zajištění). Odůvodnění, které uvádí, že proces ověřování totožnosti a vydání

náhradního cestovního dokladu obecně u mimoevropských zemí trvá až 10 týdnů, vyznívá v případě komunikace se zastupitelským úřadem Turecka skutečně poněkud šablonovitě, jak také žalobci namítají.

31. Co se týče důvodů, které žalobce vedly k opuštění země původu, napadená rozhodnutí ve spojení se závaznými stanovisky, která byla jejich podklady, na tvrzení žalobců dle krajského soudu reagují dostatečně. Je třeba připomenout, že „*smyslem řízení o zajištění cizince není konečné posouzení otázky, zda má být tomuto cizinci uděleno správní vyhoštění nebo zda má být předán na základě mezinárodní smlouvy či má jinak nuceně vycestovat z území ČR, ale pouze vytvoření podmínek pro to, aby tento hlavní účel mohl být realizován*“ (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 23. 11. 2011, č. j. 7 As 79/2010 – 150). Realizaci správního vyhoštění je proto možné posuzovat toliko předběžně a na základě informací a podkladů, které má správní orgán k dispozici, a to i s ohledem na velmi omezený časový prostor, v němž musí být o zajištění cizince rozhodnuto (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2020, č. j. 1 Azs 495/2019 – 43). Teprve pokud v řízení o zajištění vyjdou najevo dostatečně konkrétní překážky potenciálně bránící realizaci účelu zajištění (zde vyhoštění žalobců), je na místě, aby se těmito okolnostmi správní orgány blíže zabývaly (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 10. 2019, č. j. 8 Azs 55/2019 – 34, nebo ze dne 15. 1. 2020, č. j. 9 Azs 318/2019 – 27). Důvody znemožňující vycestování cizince podle § 179 zákona o pobytu cizinců mohou být dány zejména tehdy, pokud je k dispozici konkrétní výpověď cizince o zacházení rozpornému s čl. 3 Úmluvy, a tato výpověď se ve všech podstatných rysech shoduje s obsahem obecného dokumentu o zemi původu poskytnutého správnímu orgánu Ministerstvem vnitra (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2020, č. j. 1 Azs 495/2019 – 43).
32. V nynější věci žalovaná měla k dispozici závazná stanoviska Ministerstva vnitra k možnosti vycestování žalobců, dle nichž výpovědi žalobců neobsahují vodítka vedoucí k závěru, že by žalobci měli být ve vlasti vystaveni hrozbě mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání. Neochotu vrátit se do Turecka kvůli dluhům dle Ministerstva vnitra v žádném případě není možné podřadit pod § 179 zákona o pobytu cizinců. S tímto se krajský soud ztotožňuje. Součástí správního spisu je také dokument Turecko, Bezpečnostní a politická situace v zemi z května 2022, zpracovaný s využitím mnoha zahraničních zdrojů. Ze shromážděných podkladů nic nenasvědčuje ani není obecně známo, že by Turecko bylo nefunkčním státem, který by toleroval či podporoval svévolné násilí coby prostředek řešení soukromých konfliktů do té míry, že by již předběžné posouzení vylučovalo naplnění účelu zajištění. Tuto námitku proto krajský soud neshledal důvodnou.
33. Co se týče alternativ zajištění, nemožnost využití zvláštních opatření dle § 123b zákona o pobytu cizinců byla v případě žalobců plně odůvodněna nejen jejich individuálními (majetkovými a osobními) poměry, ale především jejich protiprávním jednáním a následným vyjádřením úmyslu v tomto jednání pokračovat s cílem neoprávněně vstoupit na území jiného členského státu, který je součástí schengenského prostoru, tj. Německa.
34. Konkrétně žalobci z alternativ zajištění zmiňují pouze možnost jejich umístění v Pobytovém středisku Správy uprchlických zařízení. Umístění žalobců do přijímacího či pobytového střediska pro žadatele o mezinárodní ochranu však není v tomto případě

relevantní alternativou k umístění do zařízení pro zajištění cizinců, ostatně žalobci nebyli a nejsou na území ČR žadateli o mezinárodní ochranu. Protože nešlo o alternativu, nemusela se touto otázkou ani žalovaná ve svém rozhodnutí zabývat (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 4. 2020, č. j. 9 Azs 156/2019 – 68). Umísťování rodin s dětmi do přijímacího střediska bylo v předchozích letech vyvoláno vrcholící migrační krizí a s tím spojenou potřebou zajistit odpovídající podmínky pro zajištění nezletilých dětí, kterou již nebylo možné v zařízení pro zajištění cizinců uspokojit. Jakkoli tedy k přesunům některých rodin s dětmi do přijímacího střediska docházelo, a správní orgán proto musel tuto variantu v inkriminované době zvažovat, nejedná se o postup, který by byl aktuální i v současné době (k tomu srov. již citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 3. 2019, č. j. 10 Azs 316/2018 – 60). Tuto námitku proto soud také shledal nedůvodnou.

V. Závěr a náklady řízení

35. Krajský soud z výše uvedených důvodů shledal žalobu důvodnou a obě napadená rozhodnutí zrušil podle § 78 odst. 1 s. ř. s.
36. Krajský soud současně nevrátil věc žalované k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). Podle § 124 odst. 3 zákona o pobytu cizinců je totiž vydání rozhodnutí o zajištění cizince za účelem jeho vyhoštění prvním úkonem v řízení. Zrušení rozhodnutí o zajištění v tomto případě z povahy věci znamená ukončení řízení (obdobně viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2020, č. j. 1 Azs 495/2019 – 43, bod 30).
37. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaná nebyla úspěšná, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalobci byli v řízení úspěšní, soud však nezjistil, že by jim nějaké náklady v průběhu řízení vznikly a ani jejich přiznání nepožadovali, proto jim soud náhradu nákladů proti žalované nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o ní musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 10. srpna 2022

Mgr. Filip Skřivan, v. r.
samosoudce